

մը արձադանդ կ'ըլլայ, բանցանքը իրը չե-
ալ անոնց օրոնք մեր մէջ առաջին յորել-
եանները սարքելու կոչուեցան, ու պատ-
ճառ եղան որ այդ աստիճան սխալ գա-
ղափար մը կազմուի յորելեաններու նր-
կատմամբ կատարուող կոմ կատարուե-
լիք ամէն յորելեանի առթիւ մերինները
միշտ մեծ կարեւորութիւն մը տուին զր-
բամական տեսակէտին, այնպէս որ մեզ
մէ շատեր,— անո՞նք անշուշտ որոնք նա-
խապէս կաղծուած ոչ մէկ գաղափար ու-
նէին յորելեաններու նկատմամբ, — կարծե-
ցին թէ զրամբ պէտք չէ բնաւ բաժնուա-
րլլայ յորելեաններէն, եւ թէ յորելեանի մը
մասնակցելու լաւագոյն կերպը ուրիշ բա՛-
չէ՛, եթէ ոչ աւելի կամ նուազ կարեւո-
գումարի մը նուիրումը:

Այս ըմբռնումը շատ սխալ է: Յորել
եարի մը կրնայ զրամ արուիլ, բայց կըր-
նան տրուիլ նաեւ ուրիշ նուէրներ:

Դրամը երրի՛ք անհրաժեշտ հանգա-
մտնք մը չի կրնար ստանալ ասանկ պա-
րագաներու մէջ:

կոչել եւ ուր մնձ զգուշութիւն կ'րլլուի
Եւրոպացւոց կողմէ անոնց դէմ լսրուած
դարաններուն առջեւը առնելու համար։
Նոյնպէս է նաև յօվազը Հարաւ. Ա. Ա. Ե.
րիկայի կարգ մը ժողովուրդներուն մէջ։
Բորենին Սենեկալի մէջ, արջը Սիպերիոր
մէջ։ Երբ Սամոյէտները ճերմակ արջ մը
սպաննեն, կը ջանան համոզել դիտակր թէ
Ռուսերը սպաննեցին դիմքր.՝ այսպէսով
ուրիշներուն վրայ ուզգել կը կարծեն ար-
դիւնքը այն բարկութեան, զոր պիտակի
զգայ կենդանիին հոգին։ Հոթէնթօթները
համոզուած են որ եթէ երբեք մէլլու սփուշ-
մաժի ընձառիւծ մը սպաննելու. գմբազ-
դութիւնը ունենայ, նոյն տարւոյն մէջ
խսկ կը մնանի անպատճու. Մալկղեան
ծովահնեներուն աստուածը շանածուկն է։
Տահոքցիք անդզը կը պաշտեն, միանց
թուապուկթուի բնիկները ահոելի կարիճ
մը եւ Բոլինէզիացիք թունաւոր ու խո-
չոր սարդ մը։

Ճառ մը՝ ուր կը բացատրէ Մոքի ազգութեան սկիզբը, անոր փառաւոր անցեալին պատերազմական յաջողութիւնները։ Ապա ձայնը կը սկսի տկար շետ մը առնել, կը տրանջայ, մինչ միւսները կը սկսին երդ մը բարձրացնելու կ'երդեն աշխարհի ստեղծումը։ Իններսորդ օրը կէս օրին պժգալի գործողութիւն մը կը կատարուի, այն է օճերուն լուացքը, որ երդերու, հառաջներու արմուկին մէջ կը տեսէ միջնեւ իրիկուն։ Մայրամուտքին, հանգիսատեսները Վալերիի հրապարակը կ'ուզգուին։ Միւս գիշերու Մոքիները հոն կու գան իրենց կիներով եւ տղացնով։

ստուայ օձին, ստիպելով զայն շտկուելու
և յաղթական երևոյթով կը չողացնէ
այն: Եուիրական իրարանցում մը կը
կաշարէ նոյն միջոցին ամբողը որ ա՛լ
անկարող կ'ըլլայ գիշաղքելու իր խան-
ին. իրար կը հրեն, կը կոխուեն, մինչ ա-
չն մարդ կը ջանայ ամէնէն առաջ մօ-
ւենալ սողունին ու դպչիլ անոր: Երդերը
այն ատեն տմարդի պոռչատուքներու կը
փոխուին Միւս քուրմերը որոնք մինչեւ
այն ատեն չարուած կեցած էին, կը սկսին
ամրուին հետ վայրագ ձայներ հանել:
Աերջապէս օձերը կը հատնին Բոլոր օ-
ւակիր քուրմերը կը վաղին եւ անսատոն-
երը կը նետեն նուիրական ալիւրով զըծ-
ուած շրջանակի մը մէջ: Այդ շարժուն,
առնուն, մանչուն կոյտին չորս կողմը Մո-
քիները կը քալեն կարգով, պարելով ու
թքնելով . . . ի նշան յարդանաց: Սրարո-
ւութեան այս առողջին մասէն յետոյ, իւ-
առաքանչիւր քուրմիր թեւերուն մէջ կ'առ-
է այնքան օձ որքան որ կրնայ, կը վաղէ
դէպի այն ճամբաները, որոնք հովիտ կը
ուանին եւ հոն կը զնէ զանոնք խնամքով:
Խաղին, Մոքիները իրք վերջին մնաս բա-
ռով մը, իրենց վերջին մոնչիւնները կ'ար-
ակեն:

ԱՇԽԱԲԱԿ ՄԵԶ

ԱՆԱՍՈՒԽ ՊԱՇՏՈՂ ՄԱՐԴԻԿ

Անասուններուն պաշտամունք մը յա
դնել եւ պաշտել զանոնք աստու-
թիւններու նման, ասարօբինակ չեղա-
կը թուի: Բայց որո՞նք են անասու-
նեն անօնք՝ զօրս կ'ընտրէ մարդ ան-
զելու համար այդ պատիները եւ ո-
վել անելու իւ եռուսելու մէջ:

չովին կր պղոշտէ զայեւ Քօնկոյ ինչպէս
Սէնէկալ Տահոմէ ինչպէս Ուկանտա և
Կույանա բազմատեսակի պատիւներ կ'ըն-
ծայեն անոր Ոլլիէանիոյ բոլոր կզղինե-
րուն մէջ նուիրական է ան Ամերիկայի
մէջ Մեքսիկայի նախկին բնակիչները Ա-
ցէկները մարդկային զոհեր կ'ընէին անոր
եւ հիմա Պրազիլիոյ բնիկները կը պաշ-
տեն բաւական երկայն օձ մը (python):
Վերջապէս Միացեալ Նահանգներու մէջ
քանի մը ցեղեր կը յարգեն ահապեկիչ
բոժոժաւոր օձը

սուլլարազար ողբակունէ լուցուա պարզ ու
միւս ձեւքքը Քուրմերը բոլորովին միրկ
են, մէջքերնին կարմիր, կանաչ եւ սեւ
նկարներով լիցուն բամպակէ կերպաս մը
միայն փաթթած ու դէմքերնուն վրայ ալ
կարմիր զիկ զակ նշաններ որոնք փայլա-
կը կը պատկերացնեն:

ՔԱՐԱՔԱԿՈՒ

STUNKER

Աւաստիոյ նախարարակետը, Ֆռն Քէօր-
գէր, 1902 տարուան պիւտճէի վիճաբա-
ռութեանց ատեն, խօսելով այն առարկու-
թեանց զէմ թէ կառավարութիւնը հողա-
կործական աշխատառութեանց պէտք եղած
քաջալերութիւնը չի տար, յարեց թէ այդ
բասին ըստուածները անուելի են: Նախա-
րարակետին այս յայուսարարութիւնը ձա-
սակող ժնաններէն համակիր կերպով ըն-
դունուեցաւ, մինչդեռ աջակողմեաններէն
չէ, այս տոթիւ դիտելի է որ Աւստրիոյ
ներկայ նախարարութեան հակակիր է ա-
ռակողմեան կուսակցութիւնը:

Հակոսոսկ աջակողմեաններու՝ ընդդէմ
արդի նախարարութեան տածած հակոս-
կիր զգացումներուն, ոչ մէկ հաւանակա-
սութիւն կայ թէ Թօն Քէօրպէրի գանիփիջը
կրնայ որ եւ է լուրջ դժուարութիւններ
կրել աջակողմեաններէն Թօն Քէօր-
պէր եւս տրդէն շատ կարեւորութիւն չի
տուր ոչ եղած առարկութիւններուն, ոչ
ալ իր ըստածներուն հանդէպ աջակողմ-
եաններու կողմէ ցոյց տրուած հակալիքա-

կան զգացումներուն:
Ֆոն Քէօրպէր իր յայտարարութիւնց
մէջ, կարևորութիւն կու տար աղքայնա-
կանութիւնն խնդրին, բայց միեւնոյն ա-
տեն կը յայտարաբէր թէ աչքի առջեւ-
ունինաբու նիւթական կարութեան մէջ

եղող համայնքներ ստիպուած է ազգայ-
նականութենէ աւելի կարեւորութիւն տալ
տնտեսական խնդիրներու։ Աւստրիոյ նա-
խարարագետը կը խոստանայ թէ այն օրը
ուր նիւթական կարօտութեանց անմիջա-
կան գարմանները տարուած ըլլան, կառա-
վարութիւնը ձեռք պիտի առնէ ազգայնա-
կանութեան խնդիրը եւ երկու կուսակ-
ցութեանց մէջաեղը գալով թերեւս ի վի-
ճակի պիտի ըլլայ ընդունելի տուաջարկ մը
բնել, վերջ տարու համար ձգձգուող ադ-

Եւրոպայի մէջ տնտեսութիւնն առաջնապահը հերբ հատզեւաէ լընդհանուր հանգամանքը մը ստանալու վրաց են: Հիւսիսային Գերմանիոյ մէջ աշխատութեան սակաւութիւնը, որ արդիւնքն էր կորեւոր մնանքութեանց, սկսած է տեղական իշխանութեանց մատհոգութիւնն պատճառել: Աւզումիոյ Խորհրդարանին մէջ նոյն իսկ նախարարապետին յայտարարութեամբ, այս պահուն երիբին արմէնէն կարեւոր խնդիրն:

Է նիթական կարօտութեանց խնդիրը
Թրանսոյի մէջ 150,000 հանքի գործառը
ներու տալաջողութիւնները, արգէն բա-
ւական լուրջ կերպով կառավարութիւնը

առկող քանրու սրբագայնիր տակեսն վայ
րացները, ամէնէն սոսկիալիները և ան
ուլիները այդ պատուին կ'արժանանան
անոնք՝ որ միայն վախ ու սարսափի պէտք
էին ազդել Եւ սակայն այս այսպէս ո
րոլոր նախնական ժողովուրդներուն մէջ
Ամէն ժամանակի և աշխարհի լուսոր կէ
տերուն վրայ անասուններէն ամէնէն վայ
րենիները պաշտելու այս երեւոյթը զար
մանալի սովորութիւններով և բարբարո
սական ծէսերով ի գործ զրուած է,

զանագան արարտողողութիւններէն ամենէն զարմանալին, Միացեալ Նահանգներու Արիզոնա նահանգին բնիկներուն, Մոքիներուն պարն է: Մոքիները կը պատշաճնին մասնաւոր ցեղի մը որ զեռ առավելց գրեթէ դար մը առաջ Գուլիֆորնիոյ, Մեքսիկայի հարաւային կողմը ընդարձակ նահանգի մը մէջ կը բնակէր: Երբեմնի զօրաւոր այդ ցեղը հիմա քանի մը խումբեր միայն ունի իրը ներկայացուցիչ որոնք ՄՆահանգաց կառավարութեան կողմէ նրաշանակուած տեղեր քաշուած կ'ապրին Մոքիները ատեն մը քարացէն տուներու կազմուած գիւղերու մէջ կը բնտկէին: Այս գիւղերը միշտ բարձր ժայռերու գագաթին հաստատուած կ'ըլլային, չըջապատուած խոր վեհերով եւ այսպէսով է որ զիւրա պաշտպան վիճակ մը կը ստանային լինդ գէմ թշնամիներու յարձակումներուն, մասնաւորաբար վարագ Աբաշներուն, որոնք նոյն տիղերը վաչկատուն կեանք մը կը վարէին: Այս զիւղերէն շատերը կը ծած կեն իրենց աւերաբակներով Բիօ Գոլորա տոյի, Բիօ ծիլայի եւ Բիօ Կրանտէ տէնութիւններու:

սկսին երգել ու փառակ քստոսներ հնդեցը
նել մինչեւ որ «Օձերո» պաշտօնեայ քո բ-
մերը հասնին: Կը հասնին վերջա-
պէս Աստից մարթին ալ մերկ է, ուստե-
նին, էսնաւինին ու կուբժքերնին կտած-
ուած են ամրողջովին եւ աղուէսի մօրթ
մը ձգուած է իրենց մէջքին վրայ: Ա-
մէնքն ալ բուստերով, մարդարիտներով
եւ արձաթեայ զարդերով պհնուած վզնոց
մը կը կրեն Չեռքերնին բոնած են օձերու
մորակէնիրու: Ասոնք ալ իրենց կտողին
չորս անդամ Քիզլիին շրջանը կ'ընեն եւ
կուդան միւս քուրմերուն զիմացը կը կե-
նան: Երկու խումբերը այն ատեն նուի-
րական ալիւրը կը նետեն իրենց չորս կող-
մը: Այս նուիրական ալիւրը մնձ զիր մը
կը խաղայ կրօնական արարողութեանց
մէջ, նոպտակ ունենալով, բարերերութիւն
հրաւիրել երկրին վրայ:

կան զգացումներուն։
Ֆոն Բէօրպէր իր յայտարարութեանց
մէջ, կարեւորութիւն կու տար աղջայնա-
կանութեան խնդրին, բայց միեւնոյն ա-
տեն կը յայտարարէր թէ աչքի առջեւ-
ուննալով նիւթեական կարօտութեան մէջ
եղող համայնքներ ստիպուած է աղջայ-
նականութեանէ տւելի կարեւորութիւն տալ
տնտեսական խնդիրներու։ Աւստրիոյ նա-
խարարապետը կը խոստանայ թէ այն օրը
ուր նիւթեական կարօտութեանց անմիջա-
կան գարձանները տարուած ըլլան, կառա-
վարութիւնը ձեռք պիտի առնէ աղջայնա-
կանութեան խնդիրը եւ երկու կուսակ-
ցութեանց մէջտեղը գալով ժեերեւո ի վի-
ճակի պիտի ըլլայ ընդունելի տուաջարկ մը
ընել, վերջ տարու համար ձգձգուող ադ-

Եւրոպայի մէջ տնտեստիան տագնապան
հերբ հատղէետէ ընդհանուր հանդամանք
մը ստանալու վրայ են: Հիւսիսացին Գեր-
մանիոյ մէջ աշխատութեան սակաւու-
թիւնը, որ արդիւնքն էր կտրեւոր մնան-
կութեանց, սկսած է տեղական իշխանու-
թեանց մահօգութիւն պատճառել: Աւզո-
արիոյ Խորհրդարանին մէջ նոյն խոկ նա-
խարարապետին յայտարարութեամբ, այս
պահուն երկին առնչունէն կարեւոր խնդիրն
է նիւթական կարօտութեանց խնդիրը
Թրանսպորտի մէջ 150,000 հանքի գործառու-
ներու տուածողութիւնները, արդէն բա-
ւական լուրջ կերպով կառավարութիւնը

